

NEWS

Arta de a dispărea

Despre plăcuțe care șoptesc, pentru ca tablourile să poată vorbi

26 iunie 2026, Tobias Engl

La o palmă de un Morandi atârnă o plăcuță explicativă, abia mai mare decât o carte poștală. Toată ziua a șoptit: numele, anul, trei fraze despre griul pe care pictorul l-a amestecat din praf și răbdare. Când ultima vizitatoare părăsește sala și doar parchetul mai vorbește, plăcuța se retrage, până când suprafața ei absoarbe lumina serii ca o hârtie lucrată manual.

Acesta este numărul ei de virtuoziitate. Nu strălucește în concurență cu tabloul, ci așteaptă. Când dimineața cineva se apropie, se trezește din somnul ușor – destul de luminoasă ca să poată fi citită, destul de discretă ca să nu orbească vernisul de alături. Un senzor numără pașii, nu chipurile. Cine trece mai departe rămâne nenumărat. Cine zăbovește primește un cuvânt.

Dimineața, în fața lui Morandi stă o femeie din Kyoto. Atinge plăcuța, iar textul se rearanjează ... citit de la dreapta pentru bărbatul de lângă ea, venit din Beirut, cu litere mari pentru doamna cu lupa. Trei oameni, o singură plăcuță, niciun teanc de pliante tipărite care seara ajunge la coș. Limbile se schimbă, tabloul rămâne ceea ce este.

După-amiaza, o clasă de elevi se înghesuie în fața lucrării vecine. Un băiat pune degetul pe suprafața de sticlă și mărește o tușă de pensulă până când se vede urma fiecărui fir, lăsată de pictor acum o sută de ani. Râde, încet, pentru că în sală se cuvine liniștea. Apoi lasă din nou imaginea în pace.

Rama este subțire cât muchia unui creion, din alamă mată, aleasă chiar de restauratoare. Niciun cablu nu trădează de unde vine curentul; într-o sală clasată monument istoric nimeni nu dă bucurios găuri în pereți. Iar când clădirea își oprește noaptea rețeaua, plăcuța nu uită nimic. Își poartă cunoașterea cu ea. Sala nu are nevoie de un centru de date îndepărtat ca să spună ce știe despre tabloul ei.

În unele nopți, sala devine alta. O expoziție se încheie, alta începe și, în timp ce afară orașul doarme, plăcuțele din toată clădirea se rescriu. Nicio schelă, nicio comandă la tipografie, nicio scară sprijinită pe palier. Dimineața atârna aceleași cârlige, dar peretele spune o altă poveste – schimbată într-o oră, nu în trei zile.

Așa arată discreția atunci când devine tehnologie. Nu gestul zgomotos, ci jumătatea de frază bine plasată. ScreenWay este platforma pentru conținutul plăcuței, astfel încât ea să treacă neobservată, iar tabloul nu. Un ecran care se pune în slujba unei naturi statice a înțeles la ce folosește un muzeu.

Seara, supraveghetorul închide ușa. Griul lui Morandi se scufundă în amurg, plăcuța de alături respiră odată cu el. Când a doua zi prima lumină cade prin luminatoare și primul pas atinge parchetul, ea începe din nou să povestească, încet. Până atunci face de veghe, așa cum un exponat bun învață de la vecinul său – liniștit, de încredere, pe deplin prezent.